

1515: cinc raons i un sol empat

Els nombres acostumen a ser polisèmics, encara més que les paraules. Si són anys, més encara. 1515 és, per a vora deu milions de suecs, l'any de la seua independència de Dinamarca, obtinguda després d'una costosa guerra civil. També és l'any en què el futur Carles V, aleshores només duc de Borgonya, era declarat major d'edat, mentre el seu avi Ferran *El Catòlic* encarava el seu últim any de regnat, ja que hauria de morir a principis del següent. Aquell 1515, d'infausta memòria, les corts castellanques convocades pel regent Ferran, i sense la presència de cap navarrès, decretava l'annexió de la Baixa Navarra (l'avui Comunitat Foral) a Castella, i encetava una interessant tradició *mesetària* sobre el concepte de sobirania compartida. Han fet falta cinc-cents anys per veure tornar algun sobiranista al Govern pamplonès.

1515 significa, des del 27 de setembre, també empat. En una derivada més de la singular cultura política i mediàtica espanyola, el resultat doble de l'assemblea de la CUP s'associa a saineit, despropòsit, espectacle: en definitiva *ingovernabilitat*, el concepte de moda des de les darreres eleccions estatals, en una societat acostumada a les majories a la búlgara, els pactes d'Estat i els aplaudiments eixordadors. Conceptes com exemple democràtic, debat, complexitat, no s'han sentit ni llegit pràcticament enlloc, només en els comentaris elogiosos a internet, normalment provinents d'altres forces i tradicions progressistes, per una assemblea oberta, sense delegats i un guió obert a sorpreses.

Els mitjans –ja no diguem els partits polítics– haurien preferit un resultat clar, i com a fos per un vot o dos de diferència, i com a mínim poder aprofitar els articles i editorials precuinats que guardaven a la

FRANCESC
MIRALLES
@arrosabanda

nevera amb l'epítet “ajustat” i “organització dividida” en un apartat final, de curiositats, fetes ja la resta de consideracions. Tanmateix, el resultat final va reflectir, per un atzar d'aquells que es donen, la situació real d'una organització –i un espai sociopolític– dividits per una disjuntiva que ells no han plantejat sinó que és imposada des d'altres agents... i bona part d'omissions pròpies, més que accions.

S'ha parlat de dues sensibilitats, entre Front Patriòtic i Unitat Popular, que podrien venir dels 80 i les divisions al si de l'antic PSAN i dues estratègies distintes d'enfrontar-se a la complexitat d'una nació sense Estat i la necessitat de teixir aliances. En realitat, que el nom de l'organització siga Candidatura d'Unitat Popular i que totes quatre propostes a discussió versaren sobre invertir un candidat de l'artista anteriorment conegut com a Convergència (i Unió) ja ens hauria de fer pensar que la situació actual és com a mínim una síntesi de totes dues estratègies que no suporta comparacions tan fàcils. D'aliances ulteriors –constituents, En Comú, etc.– allà no se'n va parlar.

És obvi que Catalunya viu enmig de múltiples crisis: l'econòmica, la social i de representació són factors comuns a la resta de l'Estat i al sud d'Europa; la territorial fins i tot, bé que compartida amb distinta intensitat amb d'altres territoris,

té encara més anys, des del serial de l'Estatut. Fins aquí les condicions objectives, que estan suposant el final –agònic– del Règim del 78 i l'auge de l'independentisme fins a xifres properes al 50% de la població. Però també hi ha les subjectives i endèmiques catalanes: el procés –o processisme– com a debat nostrat de l'ou i la gallina; hom no té clar si fou primer el desgast del partit del Govern i la posterior adopció de l'independentisme com a línia estratègica o si la caiguda demoscòpica i electoral en picat és conseqüència de la “radicalització” en clau nacional. En tot cas han anat ben aparellades.

Per al cas, la polarització nacional ha derivat en *aggiornamento sine die* d'altres contradiccions polítiques, sempre a l'espera de noves fites històriques. Parlem de quasibé un lustre sense agenda legislativa o de tres anys de suposat desenvolupament amb majoria àmplia d'unes suposades “estructures d'Estat” –plantejades ja a l'acord CiU-ERC de 2012, debates, rebaixades, anul·lades i finalment postergades a la següent legislatura– i tot emmarcat en una successió encadenada de “moments històrics” i metàfores nàutiques.

La CUP ha fet tot el possible per fugir de l'escenari binari del Mas o març. Però han pagat cara la tossudesa de la seua composició sociològica, de vells militants i nous activistes ben carregats de la ingenuïtat d'Anguita que la política es tracta de “programa, programa, programa”, enlluernats pel caràcter performatiu del llenguatge, han estat segurament ingenus com a mínim en cinc aspectes.

1. Cal repensar el paper del president en funcions en la història: fóra reduccionista atribuir tot aquest marc a un excés de personalisme, quasibé messiànic, d'Artur Mas, tot i que evidentment hi pesa i molt. Hi ha, en realitat, tota una sèrie d'equili-

bris de partit i de xarxes de poder que podríem resumir en la necessitat d'oblir per part del sector de la classe dirigent que s'ha passat amb armes i equips a l'independentisme. Ja advertia Pujol en seu parlamentària que, si tombaven una branca, podia caure l'arbre sencer; en similars termes fa pocs mesos el màxim dirigent de la patronal valenciana advertia als nous governants que fóra temerari mirar enrere i revisar els crèdits públics ruïnosa i impagats concedits per l'administració a empresaris clau: que cal mirar al futur i deixar estar el passat recent. En el cas català, la continuïtat de Mas simbolitza, a la manera d'Adolfo Suárez a la Transició espanyola, el canvi d'etapa, oblidar els múltiples fronts judicials i les acusacions de corrupció per començar tots plegats de zero. Això casa malament amb la promesa electoral de la CUP, que amb aparença d'obrir l'independentisme –i el seu espai electoral– a nous sectors socials necessita un anyell sacrificial dels anys de l'austeritat, que no pot ser un altre que el mateix Mas.

2. L'actor secundari ERC. La CUP ha confiat, per desbloquejar la situació, en la valentia d'ERC i el seu paper de media-

dor amb Junts pel Sí. En realitat, l'espai cupaire s'ha cregut molt més que no la dirigència republicana el discurs de la "responsabilitat nacional"; els de Junqueras hi són, de forma incòmoda i subordinada, després d'un llarg procés de pressió i disposats a eixir-ne guanyadors en qualsevol cas. Per tant, no seran ells qui possibiliten el relleu de Mas per un/a dirigent convergent jove, social i sense màcula, singularitzat en Neus Munté. Pocs com ERC han insistit a mantenir Mas al peu que siga, per a sorpresa de la CUP. Els hi va la supervivència.

3. La societat civil. Una altre conte que només la CUP s'ha engolit és la propaganda governamental d'una societat civil rica i mobilitzada, "capaç de passar per sobre" dels partits. En realitat Òmnium i l'ANC s'han revelat com a eficaços instruments partidistes –si monopartidistes o pluripartidistes ho deixe a l'arbitri del lector– de pressió, primer a ERC durant 2013, 2014 i els tres primers trimestres de 2015 –per tal que s'unira al que ha acabat sent Junts pel Sí– i després a la CUP durant el quart per a la investidura. I han seguit després: lluny d'intentar fer de pont amb la societat civil de la qual en te-

oria provenen, les ex-presidentes d'Òmnium i sobretot l'ANC estan exercint de guàrdia pretoriana de l'aparell del partit. De Jordi Sánchez i l'actual ANC, no cal ni parlar-ne: resulta clar i cristal·lí a qui deu el càrrec després de quedar el quart en vot directe dels afiliats. Es veu que assajaven allò que el quart fos el presidenciable.

4. L'ecosistema mediàtic. La CUP, partit postmodern per composició sociològica i època, ha menystingut la importància dels mitjans de comunicació i construcció del missatge que, per exemple, Podemos i aliats han tingut molt més clara en els darrers anys de campanya quasi constant. Just passat el 27-S, el periodista Guillem Martínez va comparar la CUP amb un queixal, que pot amb tot tret del sucre. I ha estat precisament el sucre, l'acció combinada als mitjans de comunicació en forma de cants a la responsabilitat per part de referents de l'espectre CUP –ex-militants, històrics, regidors, culminant amb David Fernández– el que més ha decantat la posició de força inicial contra la investidura cap al 50% del dia 27. Els mitjans de comunicació amb capacitat d'influència al partit –cap dels

quals, ni el més independentista, s'ha alineat amb la posició de la CUP, no-més cal revisar la duresa de les entrevistes als seus representants els darrers mesos– han seguit una estratègia de gota malaia més que d'hostilitat oberta. La força anticapitalista ha acusat no comptar amb cap mitjà de masses de línia pròpia de l'estil dels bascos *Gara* o *Berria* que li servís de contrapunt.

5. Negociant amb dinamita. L'estil negociador de la CUP, procedent de l'univers dels moviments socials, s'ha demostrat poc eficaç per a l'ecosistema polític institucional més enllà de les declaracions d'intencions. Segurament l'univers liberal-convergent –que de portes endins ja havia suportat el *peatge* de portar un ex-ecosocialista de cap de llista– podia processar l'exigència d'un canvi de lideratge per a la investidura –a l'estil de PP i C's a La Rioja, opció com ja hem dit descartada per ERC– o un gir social amb grans cessions programàtiques. No totes dues coses alhora sense que li saltaren les costures. Segurament Mas no té força interna per cedir més. Tanmateix, el caràcter plural –fins i tot faccional– de la CUP, a part d'assembleari no pot permetre's donar més marge de maniobra sense traslladar-se el problema a dins de casa.

Al contrari dels qui diuen que la política és una de les dues coses, junt amb l'elaboració dels embotits, que no hauríem de veure mai, a exercir la democràcia no es naix ensenyat. I al contrari de la urgència mediàtica, els processos històrics són llargs. Si la cosa va de viatge a Ítaca –per alguna cosa s'hi ha apuntat Lluís Llach– a Catalunya li'n queden com a mínim set. I alerta, que després de 1515 ve 1517, i comença a haver-hi protestants fora de les ortodòxies... i el 1520 les Germanies. Paciència que tot arriba.

Licenciat en dret i ciències polítiques, consultor en comunicació i coautor del llibre *De Ciudadans a Ciudadanos* (Foca, 2015).

Què ha passat en tres mesos?

VICENT SANCHIS

Ningú, absolutament ningú, pot negar que el procés sobiranista a Catalunya ha quedat estancat i tocat després de les eleccions del 27 de setembre. A partir d'aquesta constatació tan bàsica, les interpretacions que en fixen responsabilitats són tan lliures com les ideologies de cada usuari. Hi ha dos elements en joc, tots dos complexos i fins i tot contradictoris. D'un costat, Junts pel Sí; de l'altre, la CUP. A Junts pel Sí la unitat i la coherència són en aparença més fàcils. Convergència Democràtica, Esquerra Republicana i la milícia independent que els acompanya tenen més fàcil les posicions unitàries. Han guanyat les eleccions. Saben que han de continuar junts i saben també que la incertesa d'una nova votació els pot perjudicar. Com podria perjudicar també el mateix procés. A partir d'aquesta primera constatació, Esquerra Republicana ha entès que no pot qüestionar el candidat a la presidència de la Generalitat que va acceptar quan va acordar el pacte electoral amb Convergència.

Els dirigents d'Esquerra són conscients que, si demanen a Convergència un canvi de candidat –tal com proposa la

CUP–, les probabilitats de turbulències són enormes. Convergència Democràtica és ara un partit en precari. Ha entès que necessita redefinir-se, que ha de deixar enrere tot allò que l'electorat considera una malvada herència de la política anterior. Aquest canvi, que salvaria el centre-dreta o esquerra independentista, només es pot fer d'una manera ordenada i sota el liderat d'Artur Mas. Per tant, demanar als convergents que en prescindesquen, que trien un altre líder perquè presidesca la Generalitat, és semblar confusió i incerteses. Tant o més que anar a unes noves eleccions amb les posicions salvades dels uns i dels altres.

La *comprensión* d'Esquerra pot ser un exercici de responsabilitat o tacticisme. Tant se val. Siga com siga, els republicans han entès que el procés ha arribat on ha arribat, que és molt lluny, acceptant la lògica de Convergència i renunciant a l'hegemonia que alguns podrien interpretar que els correspon. Perquè Esquerra ha guanyat les dues eleccions més clares en què s'han presentat separats. Encara que també és cert que tant en les europees com les darreres espanyoles la CUP no ho va fer.

Repassem aquesta reflexió. És necessari per a la bona salut i la continuïtat del procés que Convergència es mantinga com un partit unit –i per tant, governat per Artur Mas– i que el lidere? Així ho sembla. Així es pot deduir des de posicions distants i reposades. La CUP ha estat una opció que s'ha proclamat sempre independentista. Esquerra també, des de l'entrada al partit dels sectors que es van aplegar sota la direcció d'Àngel Colom i Josep-Lluís Carod-Rovira. Per contra, el gir dels convergents ha estat molt recent. Amb Unió, Convergència